

landene for at gøre Ende paa deres Frihedskamp og sagde: Ja, mine Herrer, Kong Filip af Spanien elsker jer og vil gøre jer saa meget godt, og saa opramser han alt det, men saa tilføjer han: hvis I ikke adlyde ham og falde ham til Fode, saa vil han straffe eder og ikke levne Sten paa Sten af eders Huse! Den Opfattelse af Kristendommen, at det er noget i Lighed med dette, skulle vi arbejde paa at faa bort saa meget som muligt, og Anvendelsen af Eden er en af de største Hindringer for at faa denne Forestilling bort fra Befolkningen.

Derfor siger jeg i al Almindelighed, at det vil have stor Betydning i saa Henseende, men ganske særlig har det Betydning at faa Løfteeden bort. Jeg kan ikke være enig med den ærede sidste Taler i, at der ingen Forskel er paa Vidneed og Løfteed, thi der er i høj Grad Forskel. Jeg vilde ønske, vi kunde faa ogsaa Vidneæden bort, men jeg hævder, at der er dog en stor Forskel. Naar det er Vidneæden, der er Tale om, er der Tale om noget, der er sket, og det gælder kun om, at vedkommende vil sige Sandheden derom, saa det kan forudsættes, at her kun er Tale om et Ærlighedsspørgsmaal, men naar der er Tale om Løfteed, og man tænker paa Fremtiden, hvor man ikke kan vide, hvilke Tilfælde der vil indtræffe, og hvor der meget vel kan fremkomme Tilfælde, hvor Samvittigheden kan komme i Strid med det Løfte, der er aflagt, er Forholdet dog noget anderledes. Det er ikke noget Tankeeksperiment, men det er noget, der er sket adskillige Gange. Jeg skal blot minde om et Tilfælde, der er foregaaet her i Landet, om jeg ikke tager fejl, i 1883. Daværende Valgmenighedspræst Lund paa Mors havde konfirmeret en lille Pige, der ikke var fyldt 14 Aar, og i den Anledning fik han en Irettesættelse, og Manden blev beskyldt for, at han var Edsbryder, og af den Grund sagde han saa, at han ikke vilde være i Folkekirken lænere, og det blev Udgangspunktet til, at en Del af de grundtvigske Valgmenigheder maatte gaa ud af Folkekirken og danne Frimenigheder, idet de ikke vilde virke under saadanne Forhold, hvor de, naar de mente at maatte handle efter deres Samvittighed, og af religiøse Grunde, maatte udsætte sig for at blive beskyldte for at være Edsbrydere.

Der er altsaa i Virkeligheden en meget stor Forskel paa, om man skal aflægge Ed paa, at det eller det er rigtigt, og en Løfteed, hvor det Tilfælde kan komme, at ens Samvittighed kan komme i Strid med

det, man har aflagt Ed paa at udføre. Jeg vilde derfor meget ønske, at der kunde komme noget ud af dette Forslag. Jeg er ikke enig med det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) i, at selve det Udtryk at „sværge“ er af religiøs Art. Jeg tror godt, at man kan bruge det Udtryk, men man kan ogsaa lade det være. Jeg tror ikke, at dette Ord at „sværge“ i og for sig behøver at være af religiøs Art, saa at et Menneske dermed skulde erkende, at han troede paa noget overjordisk. Man kan sværge paa noget rent jordisk. Det er jo kun et Spørgsmaal om Sprogbrug. Derimod er jeg enig med det ærede Medlem i, at Valgfrihed er ikke heldig her. Jeg vilde helst have almindelige Regler.

Det ligger ikke til mig at udtale mig om det Spørgsmaal, hvorvidt en Grundlovsforandring er nødvendig til en Reform af Eden, men jeg kan ikke se, at den er det. Personlig har jeg ikke noget imod, at en Grundlovsforandring blev foretagen, jeg vil kun sige til det ærede Medlem i den Anledning, at dersom det er hans Partis Ønske, hvad jeg gaar ud fra, det er, at faa Valgkredsspørgsmaalet ordnet ved en Grundlovsforandring snarest muligt, er det en af de Vanskeligheder . . .

Formanden: Maa jeg gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at det er ikke Valgkredsspørgsmaalet, der her ligger for.

K. Bjerre: Saa skal jeg ikke omtale det og kun sige, at jeg haaber, at dette Spørgsmaal vil kunne ordnes uden en Grundlovsforandring.

Justitsministeren (Alberti): Jeg skal holde mig udelukkende til den foreliggende Sag og hverken komme ind paa Valgkredsspørgsmaalet eller paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Venstrereformpartiets Program er alvorlig ment, eller om de kongevalgte Medlemmer af Landstinget ere valgte paa Livstid, eller om, hvorvidt Justitsministerens Mening har større Indflydelse i dette Ministerium end i det forrige og forforrige, hvor fristende det end kunde være for mig at følge det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) i Debatten derom, nu da der endelig en Gang er Lejlighed til at høre hans Røst her i Tinget. Det ærede Medlem har været saa overordentlig tavs hele Vinteren ved alle de Lejligheder, hvor der kunde have været Tale om at drøfte disse Spørgsmaal, saa det egentlig er kedeligt nok, at vi ikke ved denne Lejlighed kunne faa ham at høre igen.